

SOLIDARNOST ZAHTJEV SAVJESTI

Draga braćo svećenici!

Najprije usvajam izraze zahvalnosti što ih je izrekao Otac dekan. Svima kojima on zahvaljuje i ja kao veliki kancelar Katoličkog bogoslovnog fakulteta zahvaljujem. Zahvaljujem i kao zagrebački nadbiskup.

Zahvaljujem i svima vama, draga braćo svećenici, za vašu prisutnost, za vašu zainteresiranost, za vašu pažnju.

Zahvaljujem svima koji su se uključili u ovu raspravu o temi koja je vrlo složena kao što smo to vidjeli iz raznih predavanja. Ima toliko elemenata, toliko vidova, toliko sadržaja da nije iscrpljena ni ovim Teološko-pastoralnim tjednom.

Ipak bih na svršetku svega želio reći, rekao bih, jednu intimnu riječ braći svećenicima što bismo od svega toga za sebe osobno ponijeli u duši.

Otac dekan napomenuo je da treba propovijedati i djelovati u skladu s najvećom zapovijedi Božjom. Ja bih također naglasio da poneseo iz ovog Tečaja za svoje osobno razmišljanje i odluku jednu riječ. Ta je riječ solidarnost. Biti solidarni među sobom; biti solidarni sa svakim čovjekom. Ali solidarnost zahtijeva uvijek neko odricanje jer solidarnost uključuje u sebi suradnju, uključuje u sebi i darivanje. To darivanje opet uključuje u sebi rast, požrtvovnost, zauzetost, vjernost svome pozivu; uključuje također i materijalna odricanja. Bez svega toga solidarnosti nema jer time se solidarnost izriče, time se solidarnost ostvaruje.

Bili su dotaknuti i naši unutrašnji socijalni problemi. Ti su problemi ozbiljni. Kako ih rješavati? Opet solidarnošću! Solidarnošću i prema našim crkvenim ustanovama, među koje ubrajamo naša sjemeništa, naš Bogoslovni fakultet, naše teološke škole. Među te ustanove ubrajamo također i našu središnju upravu i naš tisak koji također pripada ustanovama koje služe Crkvi i koje moraju biti praćene našom solidarnošću: da vjerski tisak prihvaćamo, da ga unosimo u narod i da ga redovito plaćamo. To je izraz solidarnosti *ex iustitia*. Isto tako odnos prema našim centralnim ustanovama, zdravstvenom osiguranju, prema našem mirovinskom fondu za naše ostarjele, istrošene, oboljele svećenike. Ništa ne možemo rješavati bez solidarnosti.

U tu solidarnost uključeni su svećenici, ali su uključeni i svi vjernici. Tako novi Zakonik kaže:

»Mjesni ordinarij može narediti da se u svim crkvama i kapelama, i u onima koje pripadaju redovničkim ustanovama, koje su stvarno i trajno pristupačne vjernicima, prikupljaju posebni milodari za određene župne, biskupijske, narodne ili opće pothvate, koji poslije moraju biti *savjesno dostavljeni biskupijskoj kuriji*« (kan. 1266).

Kanon 1267. par. 3 kaže: »Darovi koje vjernici daju u određenu svrhu mogu se upotrijebiti samo u tu svrhu.«

Dakle, solidarnost moramo ostvariti također i na tom materijalnom planu da se prema svojim mogućnostima, ali velikodušno procijenjenima, uključimo u pomoć i ustanovama i osobama kojima je ona potrebna.

Ne možemo provesti apsolutnu jednakost, život je takav. Ali možemo ublažiti nejednakost misleći na svećenike koji zaista stoje u župama gdje je potrebna pomoć cijele šire zajednice. Svećenici koji su u boljim okolnostima s boljim dohocima trebali bi misliti na to da onda i velikodušnije prinosе za te opće potrebe.

Naši umirovljenici! Biskup ne može ništa dati ako ne primi. Naše biskupije nemaju svoje izvore dohodaka, osim priloga svojih svećenika i priloga svojih vjernika. Naše bolesne i stare svećenike možemo zbrinuti samo toliko koliko aktivno sudjelujemo u toj općoj solidarnosti. Ako smo velikodušniji u svojem prilogu, moći ćemo i velikodušnije i dostojnije uzdržavati naše ne samo umirovljene svećenike nego i naše svećenike koji rade u siromašnim župama. Mi ne možemo ni te župe lišiti svećeničkog služenja ni svećeničke ljubavi. Stoga smo zahvalni svećenicima koji u takvim župama ostaju, rade, služe, ali potrebni su naše ljubavi, naše pažnje i naše pomoći.

Zato bih kao zaključak za naš osobni odnos i prema ljudima i prema zajednici zamolio sve vas da budemo zaista solidarni i da obaveze koje imamo snagom te solidarnosti ispunjavamo što točnije i redovitije.

Reče mi jedan biskup da je ovih dana jedan svećenik platio svoje obveze za unatrag pet godina. Ta je vrijednost sada kudikamo manja od potreba. To je pitanje savjesti. Jedan naš brat koji se uključio u raspravu rekao je da je ekonomsko pitanje duboko moralno pitanje i da se ne može rješavati bez etike, to znači bez savjesti. Zato solidarnost obvezuje savjest, to je pitanje savjesti.

Mi možemo ublažiti te nejednakosti, možemo ublažiti i potrebe ako smo zaista velikodušni, solidarni i ako to smatramo zahtjevom svoje savjesti.

Mislim da sam s ovim završnim riječima posve u skladu s čitavom temom ovog Tjedna, ali to je intimna riječ rečena u našem crkvenom zajedništvu.

I u Pavlovo vrijeme postavljao se taj problem. Problem socijalne pravednosti star je kao što je star čovjek. Pavao piše Timoteju: »Imamo li, dakle, hranu i odjeću, zadovoljimo se time. Jer, oni koji se hoće bogatiti, upadaju u napast, zamku i mnoge nerazumne i štetne požude što ljude strovaljuju u zator i propast. Zaista, *korijen svih zala jest srebroljublje*; njemu odani, mnogi zalutaše od vjere i same sebe isprobadaše mukama mnogima« (1 Tim 6,8–10).

Za sebe Pavao kaže: »Uvelike se obradovah u Gospodinu što ste napokon procvali te mislite na me; mislili ste i prije, ali niste imali prigode. Govorim to ne zbog oskudice, *ta naučen sam u svakoj prigodi biti zadovoljan*. Znam i

oskudijevati, znam i obilovati! Na sve sam i na svašta navikao; i sit biti i gladovati, i obilovati i oskudijevati. Sve mogu u onome koji me jača! Ipak, *lijepo je od vas da ste sa mnom podijelili moju nevolju!*« (Fil 4,10-14).

Braćo svećenici, solidarni, zajedno sa svojim biskupima, možemo podijeliti nevolju svoje braće. Tu uključujemo i karitativni rad. Župni karitas: okrenuti se prema osamljenima, siromašnima, gladnima; okrenuti se prema našim obiteljima, osobito koje su blagoslovljene životom. Župna bi zajednica morala sve više produbljivati svijest solidarnosti da dijelimo s drugima. Ako nam je božanska Providnost više omogućila, da budemo velikodušniji. To ostvaruje radost zajedništva, to povezuje i izaziva posebne Božje blagoslove. A mi bez Božjih blagoslova ne možemo uspjeti ni u svojem pastoralu, ni u svojim pothvatima ni u svojem životu. Zato neka nam ta riječ ostane duboko u srcu: budimo solidarni jer to nije samo dobrohotno raspoloženje srca, to je i obaveza savjesti. Tu se očituje i naša čovječnost. Netko reče da je svećenik čovjek najsavjetnije savjesti jer on je u Duhu Svetom Božjim poslanjem odgajatelj savjesti svoje braće. Ono čime rasvjetljujemo savjest, čime hranimo savjest, čime ohrabrujemo savjest bitno je za život zajedništva, za život Crkve.

Ja vam za sve dobro što ga činite i za sve zlo što ga pretrpíte u svojem životu zahvaljujem u ime Crkve. Neka to bude poticaj da budemo još vjerniji, još velikodušniji. Zato vam posebno povjeravam te misli s povjerenjem da ćete ih bratskim srcem primiti i razumjeti.

Sve vas stavljam pod osobito okrilje Presvete Bogorodice i na sve zazivam Božji blagoslov da vjerni, velikodušni, u duhu radosni izvršimo svoje poslanje danas u ovom vremenu, danas u ovim prilikama, danas u ovom narodu. Hvala.

Franjo kard. Kuharić
nadbiskup